

EL DRET A SABER 30 ANYS DESPRÉS DE TMI

El passat 28 de març va fer 30 anys de l'accident a la unitat 2 de la central nuclear de l'"Illa de les Tres Milles", al bell mig del riu Susquehanna, i a 32 km de de Harrisburg (250.000 habitants), a l'estat nord-americà de Pennsilvània. Era una central nuclear d'aigua a pressió (PWR) amb tecnologia de Babcock & Wilcox.

Fa 30 anys, allò que els ecologistes, tècnics i científics oposats a l'energia nuclear havien predit, va acabar passant. Allò que moltes persones temien que podia ocórrer va esdevenir. Allò que els defensors o interessats en el 'negoci' nuclear havien dit que no era possible, que la probabilitat d'ocurrència era infinitament petita, allò va passar.

La unitat 1 de la central nuclear de TMI havia funcionat solament pocs mesos i a conseqüència de l'accident, que va suposar la fusió parcial del nucli del reactor, mai més va tornar a funcionar. La descontaminació i neteja del reactor accidentat, que alegrement es va anunciar que estaria completa al final de l'any 1982, deu anys després de l'accident encara no estava acabada. I el cost acumulat dels treballs va pujar fins a quantitats astronòmiques. La descontaminació del reactor va ser solament una part de la història.

Grups de ciutadans i els seus representants als Ajuntaments van perdre la batalla que emprengueren (va durar més de 6 anys i mig) contra la reobertura de la unitat 1 de TMI, bessona de la unitat 2, que va ser aturada a causa de la unitat accidentada. Es va tornar a autoritzar el funcionament de la unitat 1 amb les mateixes persones que, com tots els informes oficials van explicitar, havien arribat a rècords increïbles de mala gestió, les mateixes persones que havien amagat informació a les autoritats estatals i federals, impedit que es prenguessin mesures per protegir els habitants de la zona, les mateixes persones que havien alliberat il·legalment 43.000 curies de kriptó-85 i altres gasos radioactius quan encara no feia un any de l'accident, les mateixes persones que amenaçaven els treballadors que denunciaven violacions de les normes de seguretat en el transcurs dels treballs de descontaminació del reactor accidentat, la mateixa empresa que havia estat condemnada per accions criminals segons la US Atomic Energy Act.

Encara avui la ciutadania que viu a la rodalia veu vulnerats el seu dret a saber que va passar, doncs espera ser informada de la quantitat total de radioactivitat que es va alliberar a l'atmosfera a conseqüència de l'accident.

A casa nostra, aleshores, el President del primer govern de la Generalitat restaurada va enviar un reconegut científic català als EUA. El Dr. Antoni Lloret va fer un informe molt crític amb la tecnologia nuclear i les centrals que aleshores s'estaven construint a Catalunya. Ben poques persones van fer cas de les recomanacions que allí es feien. El Parlament de Catalunya va beneir la construcció de les centrals nuclears d'aigua a pressió, després d'haver creat una comissió d'investigació sobre les irregularitats denunciades pel primer alcalde democràtic d'Ascó, al malaurat Joan Carranza, que mentre va ser batlle d'Ascó, va fer tot el que tenia a les seves mans per impedir que la nuclear entrés en funcionament. Va deixar de ser Batlle a causa de la maniobra 'democràtica' de la nucleocràcia, fent pensar a les persones que treballaven en la

construcció de les dues unitats nuclears al municipi d'Ascó. El dia que el combustible nuclear entrava a la central, Joan Carranza abandonava Ascó, autoexiliant-se, juntament amb tota la seva família.

Deu anys i set mesos després de l'accident a TMI, i tres anys i mig després de l'accident de Txernòbil, la unitat 1 de la central nuclear de Vandellòs va tenir també un accident (octubre de 1989) a causa del qual mai més va tornar a funcionar. Tampoc en aquest cas es va informar de la quantitat total de radioactivitat alliberada (sobretot C-14 radioactiu, doncs era un reactor de grafit-gas, refrigerat amb CO₂).

Avui 30 anys després de TMI, mols ciutadans i ciutadanes reclamem al Parlament de Catalunya la creació d'una nova comissió d'investigació que posi a l'abast de la ciutadania tota la informació necessària per poder avaluar l'experiència nuclear de Catalunya, tot el que ha suposat a nivell ecològic, econòmic i energètic. Paradoxalment, tot i les peticions adreçades als grups polítics representats al Parlament de Catalunya i les entrevistes mantingudes amb ells per representants de la coordinadora Tanquem les nuclears – 100% energies renovables, ni un ha demostrat cap interès en fer-la possible. Per aixó, i per recordar els 30 anys de l'accident a TMI, aquesta coordinadora ha adreçat una carta a tots els parlamentaris, demanant la creació de l'esmentada comissió d'investigació en base a les diverses competències que l'Estatut d'Autonomia atorga a la Generalitat de Catalunya.

Igual que a TMI, també a Catalunya es continua vulnerant el dret a saber. Fins quan?

Josep Puig i Boix
Dr.enginyer industrial

Publicat a El Periódico (en català i castellà) el 6 d'abril de 2009